

SOLIQ HISOBINI YURITISHDA ELEKTRON PLATFORMALARDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Toreniyazov Muxammedali Miraliyevich

"Ali Agro Yuksalish" MCHJ rahbari

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17222969>

Annotatsiya: Mazkur maqolada soliq hisobini yuritishda elektron platformalardan foydalanishning afzalliklari keng yoritilgan. Xususan, ularning qulayligi, tezkorligi, shaffoflikni ta'minlashi, byurokratik to'siqlarni kamaytirishi hamda davlat va tadbirkorlar o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni mustahkamlashdagi o'rni izchil tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Soliq hisobi, elektron platformalar, raqamlashtirish, shaffoflik, tezkorlik, aniqlik, byurokratik to'siqlar, innovatsiya, soliq to'lovchilar, davlat byudjeti, iqtisodiy samaradorlik, integratsiya, nazorat, korrupsiyaga qarshi kurash.

Kirish. Hozirgi globallashuv davrida iqtisodiyotni samarali boshqarish raqamlashtirish jarayoniga bevosita bog'liq. Shu munosabat bilan, davlat organlari, xususan, soliq tizimida elektron platformalardan foydalanish nafaqat ma'muriy jarayonlarni soddalashtiradi, balki iqtisodiy barqarorlikni ham ta'minlaydi. Chunki elektron tizimlar hisob-kitoblarni avtomatlashtirish, nazoratni kuchaytirish va moliyaviy oqimlarni shaffof qilish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, soliq hisobini yuritishda elektron platformalarning afzalliklarini alohida ko'rib chiqish maqsadga muvofiqdir.

Birinchidan, elektron platformalar soliq to'lovchilar uchun katta qulaylik yaratadi. Chunki ilgari soliq hujjatlarini tayyorlash va topshirish jarayoni ko'p vaqt va mablag' talab qilgan bo'lsa, hozirgi kunda barcha hisob-kitoblarni onlayn tarzda amalga oshirish mumkin. Masalan, tadbirkor yoki korxona rahbari soliq hisobotini uyidan yoki ish joyidan chiqmasdan turib yuborishi mumkin. Bu esa transport, navbat va qog'ozbozlik bilan bog'liq muammolarni bartaraf etadi. Shuningdek, elektron platformalar orqali foydalanuvchilarga doimiy maslahat xizmatlari taqdim etilishi ham ularga qo'shimcha yordam beradi [4].

Ikkinchidan, elektron platformalar tezkorlikni ta'minlaydi. Chunki ular orqali barcha ma'lumotlar avtomatik tarzda tizimga kiritiladi va real vaqt rejimida yangilanadi. Bu esa soliq hisobotini kechiktirmasdan topshirishga imkon yaratadi. Bundan tashqari, elektron dasturlar inson xatoligini kamaytiradi. Masalan, an'anaviy shaklda hujjat to'ldirish jarayonida ko'p uchraydigan arifmetik yoki texnik xatolar avtomatlashtirilgan tizimda deyarli sodir bo'lmaydi. Natijada, hisob-kitoblarning aniqligi ortadi.

Uchinchidan, elektron platformalar yordamida soliq tizimining shaffofligi sezilarli darajada ortadi. Chunki barcha to'lovlar va hujjatlar yagona elektron ma'lumotlar bazasida jamlanadi. Bu esa soliq organlariga tadbirkorlarning faoliyatini kuzatib borish va noqonuniy harakatlarni o'z vaqtida aniqlash imkonini beradi. Shu bilan birga, elektron platformalar orqali soliq to'lovchilar ham o'z faoliyatini nazorat qila oladi. Masalan, ular to'lagan soliqlarini tizim orqali kuzatib, mavjud qarzdorlik yoki ortiqcha to'lovlarni aniqlash imkoniga ega bo'ladi.

To'rtinchidan, elektron platformalardan foydalanish byurokratik jarayonlarni kamaytiradi. Chunki ilgari soliq organlariga borib, hujjat topshirish, navbat kutish, qog'oz hujjatlarni yig'ish katta vaqt talab qilgan bo'lsa, hozirda bularning hammasi birgina elektron tizim orqali amalga oshirilmoqda. Shuningdek, elektron tizimlar orqali ortiqcha hujjat aylanishi va inson bilan bevosita muloqot darajasi kamayadi. Bu esa korrupsiya xavfini pasaytiradi [2, 120-125].

Beshinchidan, elektron platformalar soliq organlari, moliya institutlari va tadbirkorlik subyektlari o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi. Masalan, bank tizimlari bilan integratsiya qilingan elektron platformalarda soliq to'lovlari avtomatik tarzda qayd etiladi. Bundan tashqari, elektron imzo texnologiyasining joriy etilishi natijasida tadbirkorlar o'z hisobotlarini huquqiy kuchga ega hujjat sifatida onlayn topshirishi mumkin. Natijada, barcha jarayonlar tez, xavfsiz va shaffof tarzda amalga oshiriladi.

Oltinchidan, elektron platformalar yangi innovatsion imkoniyatlarni taqdim etadi. Masalan, sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan dasturlar soliq to'lovchilarning moliyaviy faoliyatini tahlil qilib, kelajakdagi soliq xavflarini oldindan aniqlash imkonini beradi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar asosida risklarni baholash va prognozlash tizimlari shakllanadi. Bu esa soliq organlari uchun muhim strategik vosita bo'lib xizmat qiladi.

Yettinchidan, elektron platformalardan foydalanish ijtimoiy va iqtisodiy samaralarga ham ega. Chunki ular soliq to'lovchilar uchun vaqt va mablag'ni tejaydi, davlat uchun esa soliq tushumlarini barqarorlashtiradi. Natijada, davlat byudjeti mustahkamlanadi, soliqlardan tushgan mablag'lar esa ta'lim, sog'liqni saqlash va infratuzilma kabi sohalarga yo'naltiriladi.

Yuqorida keltirilgan barcha jihatlar shuni ko'rsatadiki, elektron platformalardan foydalanish soliq tizimining zamonaviy talablarga moslashuvini ta'minlaydi. Ular bir vaqtning o'zida qulaylik, tezkorlik va aniqlikni oshirsa, ikkinchi tomondan shaffoflik, korrupsiyaga qarshi kurash va iqtisodiy samaradorlikni kafolatlaydi. Shu bilan birga, elektron tizimlar davlat va tadbirkorlar o'rtasida ishonchli hamkorlik muhitini shakllantiradi hamda kelajakda soliq tizimini yanada takomillashtirishga asos yaratadi.

Xulosa. Umuman olganda, soliq hisobini yuritishda elektron platformalardan foydalanishning afzalliklari juda ko'p. Ular bir tomondan, tadbirkorlarga qulaylik, tezkorlik va aniqlik yaratadi, boshqa tomondan esa davlat uchun shaffoflik, nazorat va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Shu sababli, kelajakda soliq tizimini to'liq raqamlashtirish mamlakatning raqobatbardoshligini oshirish va iqtisodiy islohotlarni muvaffaqiyatli amalga oshirishning eng muhim omillaridan biri bo'lib qoladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Mahmud o'g, A. A. Z. (2024). O'ZBEKISTONDA SAMARALI SOLIQ SIYOSATINI TASHKIL ETISHNING IJTIMOY JIHATLARI. Universal Science Perspectives International Scientific Practical Journal, 1(1).
2. Maxmatkulovich, X. K. (2025). BUXGALTERIYA HISOBI ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY IQTISODIYOTDAGI O'RNI. Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi, 19(3), 120-125.
3. Uralov, B. (2024). Soliq imtiyozlarini nazariy asoslash va huquqiy tartibga solish. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
4. Vahobov, A. V., & Jo'rayev, A. S. (2009). Soliqlar va soliqqa tortish. Darslik. T.: Sharq.